

Stop de cowboys in de letselschade-

markt

DOOR / VEERU MEWA

Niet gekwalificeerde letselschadebureaus vinden het eigen financieel gewin belangrijker dan het belang van het slachtoffer. Gezamenlijke inspanning van advocaten en verzekeraars is nodig om deze cowboys te stoppen, meent Veeru Mewa.

Begin dit jaar werd een 'letselschadespecialist' uit Enschede veroordeeld tot veertien maanden celstraf. Deze 'letselschadespecialist' had documenten vervalst om zodoende een hogere schadevergoeding te verkrijgen van een verzekeraar. Daarnaast verduisterde hij circa € 300.000 aan uitgeketeerde schadevergoedingen bedoeld voor zijn cliënten.¹

Het is dit soort verhalen dat er voor zorgt dat er een negatief beeld bestaat over de letselschadeadvocatuur. De vraag is of dat terecht is.

SPECIALIST OF ADVOCAAAT?

De Nederlandse letselschadebranche is rijk geschakeerd. In deze markt opereren letselschadebureaus, letselschadejuristen, rechtsbijstandsjuristen, letselschadespecialisten en letselschadeadvocaten. Deze laatste groep staat onder toezicht van de NOvA en is tuchtrechtelijk aan te spreken voor wandaden. De

advocaten die gespecialiseerd zijn in het letselschaderecht², zijn in de regel lid van een of twee specialisatieverenigingen (ASP en/of LSA)³ en moeten verplicht voldoen aan allerlei kwaliteitseisen. Ook zijn zij onderworpen aan klachtenregelingen van die verenigingen.

Bij de andere spelers in de markt is sprake van een vrije beroepsgroep. Iedereen kan en mag zich letselschadespecialist/-expert noemen. De letselschadespecialist en/of het letselschadebureau zijn niet onderworpen aan kwaliteitseisen, staat meestal niet onder toezicht en het is niet nodig de kennis op peil te houden.⁴

ZORGEN IN DE BRANCHE

De afgelopen jaren zijn de letselschadebureaus als paddenstoelen uit de grond geschoten. Dat leidt tot kwalijke praktijken waar iedereen in de markt last van heeft, het slachtoffer voorop. Er bestaan dan ook terechte

zorgen over de kant die het opgaat in de letselschadebranche. Van Katwijk en De Koning hebben hiervoor dit jaar eerder aandacht gevraagd.⁵

Op Google is waar te nemen dat de bureautjes zelfs niet schuwen om betaald te adverteren met de term 'letselschadeadvocaat', terwijl daar helemaal geen advocaten werken. Daarnaast bieden die bureaus vaak 'no cure, no pay'-contracten, een voor advocaten verboden beloningsafspraken.⁶ Vaak denken slachtoffers, mede door de advertenties, onterecht dat zij óf gratis deskundige belangenbehartiging krijgen óf een advocaat in de arm nemen.

De prikkel voor dit gedrag is een aantrekkelijk verdienmodel. Als de aansprakelijkheid in een letselschadezaak eenmaal erkend is, moet de aansprakelijke partij de kosten van buitengerechtelijke belangenbehartiging vergoeden (artikel 6:96 lid 2 BW). Wat een letselschadespecialist verzwijgt, is dat deze regeling

vanzelfsprekend meebrengt dat een no cure, no pay-constructie overbodig is. Immers, de aansprakelijke partij betaalt de declaratie. Er zijn voorbeelden bekend waarbij soms tot wel zelfs veertig procent (exclusief btw) van de vergoeding wordt afgeroomd van de schadevergoeding van het slachtoffer (naast betaling van het honorarium van het bureau).⁷ Als een slachtoffer dat achteraf wil aanvechten, vangt hij meestal bot. De no cure, no pay-afspraken worden in de rechtspraak meestal als een geldend contract gezien tussen partijen. *Pacta sunt servanda*. Bovendien wordt een no cure, no pay-contract in de regel naar inhoud, strekking, wijze van totstandkoming en/of uitvoering meestal niet in strijd met de goede zeden en de openbare orde geacht.⁸

WIL DE ECHTE ADVOCaat OPSTAAN?

In complexe letselschadezaken en zaken met een groot financieel belang is de ervaring dat een buitengerechtelijk overleg niet altijd tot een oplossing leidt. De belangen zijn tegengesteld en niet zelden zal de rechter uitkomst moeten bieden. In de praktijk worden genoeg zaken ingenomen door advocaten waarbij door een procedure een doorbraak wordt geforceerd of onredelijke of onjuiste standpunten worden gecorrigeerd. Letselschadeadvocaten worden regelmatig geconfronteerd met zaken waarbij het slachtoffer door een bureau geadviseerd werd een ondermaatse regeling te accepteren. De zaak blijkt dan te complex te

zijn of er moet alsnog geprocedeerd worden. Het uitbesteden van de procedure kost echter geld, waardoor het aantrekkelijker is het slachtoffer te bewegen de zaak af te wikkelen. Wil een slachtoffer dat niet, dan loopt het bureau zijn honorarium en of het percentage van de no cure, no pay-overeenkomst mis.⁹ Slachtoffers weten vaak niet beter, denken bijgestaan te worden door een advocaat en accepteren zo'n deal, omdat hen verteld wordt dat het aangeboden bedrag het maximaal haalbare resultaat is. Het betreffende bureau laat zich dan leiden door het eigen financiële belang en niet door het belang van het slachtoffer.

De afgelopen jaren is er meer politieke aandacht gerezen voor deze kwalijke praktijken. Dat heeft geleid tot de introductie van een keurmerk. Alle goede bedoelingen ten spijt biedt een dergelijk keurmerk de rechtzoekende maar in beperkte mate een garantie voor kwalitatief goede rechtshulp. Feit is dat de rechtzoekende het verschil tussen een letselschadebureau, letselschadejurist, letselschade-expert, jurist van een rechtsbijstandsverzekeraar of letselschadespecialist meestal niet kent. De vraag is dan ook of dit de oplossing is. Vooralnog verdienen echter alle initiatieven die de cowboys buitenspel zetten, toegejuicht te worden.

ZELFREGULATIE

Wat is de oplossing? Van Katwijk en De Koning doen een mooie en aantrekkelijke aanzet in hun artikel.¹⁰

Kort gezegd stellen zij (onder andere) zelfregulatie voor. Dat kan door de aansprakelijke partij (in de regel een verzekeraar) de gelegenheid te bieden alleen zaken te doen met gekwalificeerde partijen (een LSA-/ASP-advocaat of een erkend keurmerk-/NIVRE-belangenbehartiger). Is daar geen sprake van, dan zou de verzekeraar de kosten van de belangenbehartiger niet moeten vergoeden.¹¹

Ik ben daar weliswaar voorstander van, maar vraag me tegelijkertijd af of dat een oplossing biedt. Zoals een arrest van het Hof Amsterdam (ECLI:NL:GHAMS:2011:BU8763) leert, zal zelfs als de verzekeraar de declaratie van een ondeskundige belangenbehartiger niet vergoedt, het contract tussen het slachtoffer en de 'cowboy' rechtsgeldig blijven. Dit is – vooralnog – niet in strijd met de goede zeden en openbare orde en blijft dus in stand. Het probleem wordt daarmee verplaatst naar het slachtoffer.

Tegelijkertijd geldt dat het arrest van het Hof Amsterdam alweer dateert uit 2011. Sindsdien zijn er uitspraken geweest die een voorzichtige verandering lijken te brengen in de opvatting dat 'een contract, een contract is'.¹² Geluiden in de branche maken dat duidelijk. Ook de recente politieke bemoeienissen tonen dat aan. In aanvulling op het betoog van Van Katwijk en De Koning zou het daarom toe te juichen zijn als partijen in de markt wandaden van de cowboys voorleggen aan een rechter. Als immers een bestendige lijn in de jurisprudentie tot stand komt, waaruit ►

blijkt dat het sluiten van no cure, no pay-contracten wel in strijd is met de goede zeden of openbare orde, dan kan deze route voor niet-advocaten in ieder geval worden afgesloten.¹³ Hier ligt een taak voor de letselschadeadvocatuur. Meer durven en willen procederen tegen louche partijen. Zowel verzekeraars als slachtofferadvocaten kunnen hiertoe overgaan. De grondslag daarvoor kan mijns inziens gevonden worden in artikel 6:74 BW jo. 7:401 BW e.v.¹⁴ In dit kader past verzekeraars enige kritische zelfreflectie. Afgevraagd dient te worden in welke mate zij hebben bijgedragen aan deze situatie. In mijn visie is de introductie van de zogenaamde PIV-staffel hier mede debet aan. De PIV-staffel¹⁵ is een eenzijdig door verzekeraars opgesteld betalingsschema waarin staat welk honorarium de verzekeraar bereid is te betalen aan de belangenbehartiger. De hoogte van het honorarium is gekoppeld aan de hoogte van de schadevergoeding. Omdat advocaten deze staffel als een prijsafspraken zien en hun onafhankelijkheid in het geding is als zij hieraan meewerken, conformeren zij zich in de regel niet aan deze staffel.¹⁶ In de praktijk leidt dat er toe dat de PIV-staffel een lucratief verdienmodel is voor niet-advocaten. Met minimale inspanning kan, afhankelijk van het behaalde resultaat, een fraaie kostenvergoeding behaald worden. Voor een louche belangenbehartiger reden om geen kwaliteit te leveren, maar zo veel mogelijk zaken zo snel mogelijk af te wikkelen. In de praktijk ziet men veel weerstand bij verzekeraars tegen declaraties van advocaten, omdat die een hoger uurtarief hebben dan letselschadebureaus. Ook voor de verzekeraar is het vaak financieel aantrekkelijker een zaak snel af te wikkelen via een bureau, aan de hand van de PIV-staffel. Zo ontstaat een vicieuze

cirkel en houden verzekeraars kwalijke praktijken in stand. Een verzekeraar zou de moed moeten hebben om bij niet-deskundige belangenbehartiging actie te ondernemen en bijvoorbeeld het honorarium lager te waarderen of zelfs niet te vergoeden. Het moet voor verzekeraars mogelijk zijn om de PIV-staffel alleen van toepassing te verklaren op bijvoorbeeld alleen keurmerk bureaus of aan toezicht onderworpen bureaus. Bij de andere partijen zou een verzekeraar een veel lager voorschottarief (zeg € 80-€ 100) kunnen hanteren en daaraan bij afwikkeling vast kunnen houden. Voorts zouden zij slachtoffers bij het eerste huisbezoek het verschil kunnen uitleggen tussen wel of niet gekwalificeerde belangenbehartigers en advocaten. Slachtoffers moeten aan het begin van de zaak voor kwalijke praktijken

worden gewaarschuwd, zodat zij goed geïnformeerd kunnen beoordelen of zij een deskundige belangenbehartiger hebben ingeschakeld. Kiezen zij, ondanks die waarschuwingen vooraf, welbewust voor een dergelijke louche partij, dan dient de keuzevrijheid van het slachtoffer gerespecteerd te worden. Het is echter de morele en maatschappelijke plicht van de branche elk (toekomstige) slachtoffer effectief en efficiënt te waarschuwen voor kwalijke praktijken. Daarmee wordt voorkomen dat mensen ten prooi vallen aan de cowboys van de letselschademarkt. Er is werk aan de winkel! ■

Veeru Mewa is slachtofferadvocaat bij VictimFirst Advocaten te Hoofddorp.

NOTEN

- 1 Zie ECLI:NL:RBOVE:2021:539 en ECLI:NL:RBOVE:2021:540.
- 2 Personenschade dekt de lading beter, maar omdat die term bij het grote publiek minder bekend is, hanteer ik de term letselschaderecht.
- 3 Zie verder <https://www.asp-advocaten.nl/> voor ASP en <https://www.lsa.nl/> voor LSA.
- 4 Vermelding behoeft dat er uiteraard ook bureaus zijn die kwaliteit nastreven en zich wél onderwerpen aan educatie en toezicht. Zo zijn er bureaus die zich hebben aangesloten bij een of enkele organisaties die deze kwaliteit en toezicht trachten te waarborgen. Enkele voorbeelden zijn de NIVRE (<https://www.nivre.nl/over-het-nivre/algemeen/>) en NKL (<https://deletselschaderaad.nl/nkl/nationaal-keurmerk-letselschade/>). In dit stuk richt ik mij vooral op de bureaus die alle opleidingsvereisten en vorm van toezicht (bewust) vermijden.
- 5 Zie H. van Katwijk & C. de Koning, 'A fistful of dollars: Afscheid van het Wilde Westen, "Tot hier en niet verder"', in: *PIV Bulletin* 2021, aflevering 1, p. 5 e.v.
- 6 Een variant hierop is overigens wel mogelijk voor advocaten, zie <https://www.advocatenorde.nl/resultaatgerichte-beloning>. Dit experiment neemt overigens geen hoge vlucht.
- 7 Een bekend voorbeeld betreft ECLI:NL:GHAMS:2011:BU8763. Zie ook ECLI:NL:HR:2014:2797.
- 8 Zie ECLI:NL:GHAMS:2011:BU8763, r.o. 3.4.1 e.v.
- 9 In de markt zien wij ook weleens constructies waarbij alsnog een bepaald bedrag betaald moet worden door het slachtoffer bij vertrek.
- 10 Zie H. van Katwijk & C. de Koning, 'A fistful of dollars: Afscheid van het Wilde Westen "Tot hier en niet verder"', in: *PIV Bulletin* 2021, aflevering 1.
- 11 Zie H. van Katwijk & C. de Koning, 'A fistful of dollars: Afscheid van het Wilde Westen "Tot hier en niet verder"', in: *PIV Bulletin* 2021, aflevering 1, p. 10.
- 12 Een recent voorbeeld betreft ECLI:NL:RBOBR:2021:220.
- 13 Het experiment van de orde, dat onder haar toezicht valt, kan daarbij ongemoeid blijven.
- 14 Vgl. ECLI:NL:HR:2018:1776. De uitdaging in dat soort zaken is dan uiteraard om de letselschadezaak van het slachtoffer niet uit het oog te verliezen.
- 15 Zie <https://platformpersonenschade.verzekeraars.nl/regelingen/convenanten-bgk/>.
- 16 Zie <https://www.asp-advocaten.nl/klacht-piv-regeling-acm>.